

László
nagyváradai megyéspüspök körlevele

V. / 2015

Nr. 1251/2015.

GYŰJTÉS A NEPÁLI FÖLDRENGÉS ÁLDOZATAI MEGSEGÍTÉSÉRE

Minden idők legsúlyosabb természeti csapásává vált a közelmúltbeli két földrengés Nepál feljegyzett történelmében: a katasztrófa emberáldozatainak hivatalos száma a nepáli belügyminisztérium adatai szerint eddig 8583, és legalább 101 ezer ember sérült meg a természeti csapásban. Április 25-én 7,9-es erősségű földrengés rázta meg Nepált. A több ezer halott mellett kb. félmillió házat döntött romba a földmozgás. A második, 7,4-es fokozatú földrengés május 12-én érte Nepál keleti részét, ami több földcsuszamlást is okozott, elvágva a távoli falvakhoz vezető útvonalakat. A halottak és sebesültek száma napról napra nő, százezrek kényszerültek sáttortáborokba és komoly nehézséget okoz az ivóvíz és az élelmiszerek biztosítása.

“Az Egyházban azok kell az elsők legyenek, akik segítséget szenvednek!” (Ferenc pápa). Szentatyánk sürgető szavai szellemében, az országos Karitászi Konferencia kezdeményezésére, a Romániai Püspöki Konferencia legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy **2015. június 7-én** az ország minden katolikus templomában a nepáli rászorulókat megsegítésére tartanak gyűjtést.

Kérem Főtisztelendő Paptestvéreimet, szíveskedjenek meghirdetni a gyűjtést és buzdítsák híveinket, hogy lelkiismeretesen vállaljanak részt a segítséget szenvedők megsegítésében. Az összegyűlt pénzügyi adományokat, a gyűjtést követő hét folyamán kérjük az egyházmegyei Caritas irodáján leadni.

Továbbá, a Caritas Catolica jelenlegi székhelyén, Nagyváradon a Kanonok sor 21. szám alatt. munkanapokon 7.30-15.00 óra között híveink személyesen is leadhatják adományaikat.

Híveink nagylelkű adományát megköszönve Isten bőséges áldását kérem mindannyiuk életére.

Nr. 1252/2015.

PAPI TOVÁBBKÉPZŐK ÚJRA INDITÁSA

Lelkipásztori szolgálatunkat meghatározó irányelvek elmélyítése végett, már püspöki szolgálatom kezdetén valamennyiünk figyelmébe ajánlottam a Klérus Kongregáció által 1994-ben kiadott *Papi élet és szolgálat direktóriuma* című dokumentumot. Ennek III. fejezetében, a *Folyamatos képzés* cím alatt a 70. pontnál a következőket olvassuk: „*A papnak lelki életét és lelkipásztori szolgálatát össze kell kapcsolnia folyamatos önnevelésével, oly módon, hogy lelki, emberi és lelkipásztori képzése harmonikus egységet alkosson. Ezt a szemináriumban megkezdendő munkát a püspököknek minden – nemzeti, regionális, s mindenekelőtt egyházmegyei – szinten támogatniuk kell.*” A 71. pontban pedig a következők állnak: „*A papság számára a továbbképzés ma szükséges eszköz ahhoz, hogy hivatását – Isten és az Ő népe szolgálatát – betölthesse. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy minden papot segíteni kell abban, hogy nagylelkűen megfeleljen az elvárásnak, amit az a méltóság és felelősség támaszt, melyet Isten a papszentelésben ruházott rá.*”

Az elmúlt években úgy próbáltunk megfelelni ennek a feladatnak, hogy lelkipásztori programjaink olyan rendezvényeket is kínáltak, amelyek első sorban a papság képzését próbálták előmozdítani. Az eddigi tapasztalatra építve úgy gondolom, hogy a jövőben többet kell tennünk ezen a téren. Ilyen megfontolásból, az eddigi helyi programok mellett, a jövőben egyházmegyénk papsága is csatlakozni fog ahhoz a továbbképző programhoz, amelyet a Gyulafehérvári Teológiai Főiskola irányít az előírt fokozatok szerint.

Ezeknek értelmében, a **2008. év után** szentelődött paptestvérek, mostani évtől kezdődően az előírt papi továbbképzőkön vesznek majd részt, az un. **káplánvizsgákon**, amelyek négy éves ciklusban kerülnek megszervezésre, idén, **szeptember 8-12** között. Előírt tantárgyak: Szentírástudomány, Pasztorális, Egyháztörténelem. A részletek után érdeklődni lehet a következő cím alatt: iroda@sis.uab.ro, tel 0258-811688.

Továbbá, mindazon paptestvéreim, akik **2000. év után** szentelődtek és időközben még nem tették le a plébánosi vizsgát, a következő három év leforgása alatt kötelesek ezt megtenni, a gyulafehérvári főegyházmegye által meghatározott és közzétett rend szerint. Jelen körlevélben közöljük a plébánosi vizsga megújított szabályzatát, ahogyan azt az említett főegyházmegyei hivatal 93/2010. szám alatt ismertette.

További útbaigazítás végett érintett paptestvéreink szíveskedjenek hivatalunknál érdeklődni. Isten áldása kísérjen bennünket!

Nagyvárad, 2015. május 21-én.

†Böcskei László s.k.
megyéspüspök

Plébánosi vizsga megújított szabályzata

(Gyulafehérvári Főegyházmegyei Hatóság 93/2010. számú közleménye szerint)

I. Plébánosi vizsga célja:

1.§. A plébánosi vizsga célja: megállapítani a vizsgázó papnak az önálló lelkipásztorkodáshoz szükséges elméleti és gyakorlati alkalmasságát, valamint azoknak az egyházi és főegyházmegyei rendelkezéseknek az ismeretét, amelyek szükségesek a plébánia vezetésénél. Ugyanakkor a plébánosi vizsga felmérési lehetőséget jelent a Főpásztor számára, hogy megállapíthassa: a jelöltnek van-e képessége és készsége az igényesebb helyi vagy főegyházmegyei feladatok betöltésére.

2.§. Plébánosi vizsga nélkül senki nem használhatja a plébánosi címet, nem kaphat végleges, visszavonásig szóló plébánosi és gyóntatási joghatóságot, nem pályázhat plébániára.

II. Plébánosi vizsga kötelezettsége:

3.§. Plébánosi vizsgát köteles tenni a főegyházmegye területén, lelkipásztorkodásban tevékenykedő egyházmegyes pap és lelkipásztori szolgálatot végző szerzetes.

Aki papságának 8. évét betöltötte, köteles vizsgázni. Ezt a határidőt indokolt esetben a Főpásztor meghosszabbíthatja.

Aki a határidőn belül nem jelentkezik plébánosi vizsgára, attól a főpásztor megvonhatja az igehirdetői és gyóntatási joghatóságot, és más szankciókban is részesülhet.

4.§. Vizsgára az a pap állhat, aki részt vett a négyévi káplántovábbképző tanfolyamon, és a káplánvizsgákat eredményesen letette.

III. Felmentés a plébánosi vizsga alól:

5. §. A plébánosi vizsga alól hivatalból felmentést kap:
– aki a hittudomány bármely szakában doktori vagy egyházi licenciátusi képesítést szerzett;

– aki legalább öt éven át tanított a Római Katolikus Teológiai Karon vagy előjáró volt a Papneveldeben;

– aki a Főegyházmegyei Hivatalban legalább öt éven keresztül irodai szolgálatot (irodaigazgató, gazdasági igazgató, titkár) teljesített;

– részleges felmentésben részesül az, aki elvégezte a Római Katolikus Teológia Karon a kétéves didaktikai mesterit: felmentést nyer a dolgozatírás és a Katekétika vizsga alól.

IV. Plébánosi vizsga ideje:

6. §. A plébánosi vizsgára minden év november hónapjában kerül sor a Papneveldeben.

A vizsgázó bejelentkezése szeptember 1-ig, a dolgozat leadásával együtt történik. Ennek kiegészítéseként a jelölt – szeptember 15-ig – írásban jelzi a

vizsgáztató elnöknek a szentmisék rendjét (materben és a filiákban), valamint a plébániai és iskolai hittanórák tantervét.

Szükség esetén a plébánosi vizsga, a Főegyházmegyei Hatóság engedélyével rendkívüli időben is megtartható.

V. Plébánosi vizsga menete:

7. §. A plébánosi vizsga elnöke a mindenkori Főpásztor által – meghatározott időre – megbízott főegyházmegyes pap.

8. §. A vizsgáztató bizottság tagjait a Főpásztor meghatározott időre nevezi ki, a szakmában járatos teológiai tanárok és papok köréből. Minden tantárgyhoz legalább két tanár vagy pap kap megbízást.

9. §. A plébánosi vizsga három részből áll:

1.– Írásbeli dolgozat:

Valamelyik teológiai tantárgy témájából, a szaktanár irányításával tudományosan elkészített munka (legalább 30 oldal, másfél sorosan gépelve). A plébánosi vizsgadolgozat nem lehet azonos a licenciátusi vagy mesteri munkával, legfeljebb azok bővítése vagy gyakorlatias kiegészítése. Tézisét a jelölt legalább egy évvel a vizsga előtt a szaktanárral megbeszéli, és vele konzultál. Az elkészített dolgozatot szeptember 1-ig, két példányban (egyiket a Főegyházmegyei Levéltár, másikat a Teológia Könyvtára részére), valamint digitális formátumban nyújtja be.

2.– Igehirdetői, katekétikai és liturgikus ellenőrzés:

A vizsgára jelentkező igehirdetői, hitoktatói és liturgikus ténykedésének ellenőrzése részben a lelkipásztori működésének helyszínén, részben a vizsga napján történik.

a) A helyszíni ellenőrzést a vizsgáztató elnök vagy az általa felkért pap végzi, aki előzetes bejelentés nélkül kiszáll a jelölt szolgálati helyére, részt vesz legalább egy vasárnapi vagy ünnepnap szentmisén, legalább egy hittanórán, esetleg katekétika jellegű felnőttoktatáson (jegyesoktatás, keresztelési felkészítő stb.). Az ellenőrzés végén a függelékben feltüntetett szempontok (II. melléklet) szerint jegyzőkönyvet készít két példányban (a vizsgázó és a Főhatóság részére). Súlyos hiányosságok esetén, a hiány pótlásáig a jelölt nem jelentkezhet plébánosi vizsgára.

b) A jelölt igehirdetői, hitoktatói képességéről a vizsga alkalmával is tanúságot tesz. Igehirdetői felkészültségének megállapítása céljából a szaktanárok (dogmatika, szentírástudomány) által, a vizsga reggelén megjelölt témákból egy homíliát (vasár- és ünnepnap) és egy dogmatikus (pl. keresztelési, temetési, Mária- stb.) beszédet készít. Ezek minősítése részét képezi a dogmatika, illetve a szentírástudomány végső jegyének. A vizsga napján a jelölt, a szaktanár által (a vizsga reggelén) meghatározott két katekétikai témából – szabadon – lecketervet készít. Ennek minősítése a katekétikai vizsga részét fogja képezni.

3.– Szóbeli vizsga:

Időpontját a vizsgaelnök közli a jelölttel.

10. §. A szóbeli vizsga tárgyai: Szentírástudomány, Dogmatika, Erkölcssteológia, Egyházjog, Liturgika, Lelkipásztorkodástan, Katekétika.

Az egyes tantárgyak vizsgaanyagát az I. számú melléklet tartalmazza.

11. §. A szóbeli vizsga helye a Gyulafehérvári Teológia.

12. §. A szóbeli vizsgán a Főpásztor elnököl, s ha nem lehet jelen, akkor a vizsgálónök.

13. §. A szóbeli vizsga menetét a vizsgálónök állapítja meg. Mindenik jelölt, minden tárgyból 10 percig felel. A szaktanár a kijelölt témákból kérdéseket tesz fel. Az érdemjegyet, a szaktanár javaslata alapján, a bizottság közösen állapítja meg.

A plébánosi vizsga általánosa a szaktantárgyak és a dolgozat érdemjegyeinek középarányosa lesz.

14. §. A szóbeli vizsga lefolyásáról a bizottság jegyzőkönyvet készít, amit a helyszíni ellenőrzéskor felvett jegyzőkönyvvel, valamint a szakdolgozattal és a dolgozat véleményezésével együtt a vizsgálónök felterjeszt a Főhatóságnak. Ezek alapján a Főegyházmegyei Hatóság a vizsgázónak plébánosi oklevelet állít ki.

15. §. Aki két tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, a következő vizsgaszesszióban, csak ebből a két tárgyból, újra vizsgára jelentkezhet. Ha a jelölt három tárgyból kapott elégtelent, de a többi tárgy érdemjegyeinek középarányosa legalább hetes, a Főpásztor engedélyével, csak ebből a három tárgyból megismételheti a vizsgákat. Egyébként a plébánosi vizsga szóbeli részét, egészében meg kell ismételnie.

I. Melléklet

A Szentírástudomány témái:

1. Vasárnapi és ünnepnapi perikópa-magyarázat; 2. Szentírásismeret; 3. Az Ószövetség kánonja és felépítésének teológiája. Katolikus, ortodox és protestáns bibliakiadások eltérései. A Héber Biblia kánonjáról és felépítésének teológiájáról; 4. A szinoptikus evangéliumok sajátos vonásai; 5. Szent János újszövetségi könyvei, sajátos vonásaik; 6. Szent Pál apostol élete, apostoli tevékenysége, újszövetségi leveleinek sajátos vonásai.

Könyvészet:

Biblia, Szent István Társulat, Budapest 1987.

JAKUBINYI György: Bevezetés az Újszövetségbe, SIS, Gyulafehérvár 1989/1990.

JAKUBINYI György: Hirdesd az Igét!, Budapest 2005 vagy Gyulafehérvár 1997.

R.E.BROWN – J.A.FITZMAYER – R.E.MURPHY: Jeromos Bibliakommentár I–III., Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest 2003.

BENYIK György: Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete, JATEPress, h.n. 1995.

BENYIK György (összeállította): Ismered a Szentírást? Szeged 1993.

OLÁH Zoltán: Pentateuchus, Próféták, Bölcsességi irodalom (főiskolai jegyzetek).

A Dogmatika témái:

1. Szentháromság; 2. Jézus Krisztus; 3. Szűz Mária; 4. Oltáriszentség; 5. Egyház; 6. Végső kérdések; 7. A pápai primátus; 8. Ökumenizmus.

Könyvészet:

BEINERT, Wolfgang: A katolikus dogmatika lexikona, Vigilia Kiadó, Budapest 2004

ELÖD ISTVÁN: Katolikus dogmatika, SZIT, Budapest 1983

KASPER, Walter: Jézus a Krisztus, Vigilia Kiadó, Budapest 1996

SCHNEIDER, Theodor: A dogmatika kézikönyve, Vigilia Kiadó, Budapest 1996

SZÉKELY Dénes, Jézus Krisztus az Úr, Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2009

Az Erkölcssteológia témái:

1. A lelkiismeret és a törvény; 2. A bűn és az erények; 3. Az emberi társadalom az erkölcssteológia fényében; 4. Az élet morálteológiai vonatkozásai; 5. A nemiséggel és házassággal kapcsolatos erkölcsi kérdések.

Könyvészet:

HOLLÓ László: Isten csodálatos üdvösségteológiája. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2007.

HÖFFNER, Joseph: Keresztény társadalmi tanítás, SzIT, Budapest 2002.

LUCAS, Lucas Ramón: A bioetikáról mindenkinek, Új Ember kiadó, Budapest 2007.

WEBER, Helmuth: Általános erkölcssteológia. SzIT, Budapest 2001.

WEBER, Helmuth: Speciális erkölcssteológia. SzIT, Budapest 2001.

Az Egyházjog témái:

1. A világi krisztushívők jogai és kötelességei (224–231. kk.); 2. A klerikusok jogai és kötelességei (273–289. kk.); 3. A házasság lelkipásztori előkészítése (1063–1072. kk.); 4. A házassági akadályok (1076–1082. kk.); 5. A vegyes házasságok (1124–1129. kk.); 6. Az Apostoli Szentszéknek fenntartott büntetések; 7. A keresetlevél és ezzel kapcsolatos plébánosi teendők; 8. Perrendtartás.

Könyvészet:

ERDŐ Péter: Egyházjog. Szit. Budapest 1991.

Az egyházi törvénykönyv. SzIT. Budapest 1985.

A Liturgika témái:

1. A szentmise liturgiája; 2. Az egyházi év; 3. Nagyhét liturgiája; 4. A temetés szertartása; 5. A keresztelés, esketés és a bérálás liturgiája; 6. Zene és liturgia.

Könyvészet:

BERGER, Rupert: Lelkipásztori liturgikus lexikon. Vigilia Kiadó. Budapest 2008.

KUNZLER, Michael: Az egyház liturgiája. Agapé Kiadó, Szeged 2005.

RATZINGER, Joseph: A liturgia szelleme. Szent István Társulat. Budapest 2002.

VÁRNAGY Antal: Liturgika. Lámpás Kiadó, Abaliget 1993.

A Pasztorális témái:

1. A kor- és nem szerinti pasztoráció; 2. A szentségek alanya; 3. A keresztség szentsége és a keresztelési oktatás; 4. A bérálás szentségének kiszolgáltatói és felvevői; 5. A bűnbánó cselekményei és gyóntatási joghatóság; 6. A betegek és haldoklók pasztorálása; 7. Stipendiumok, misealapítványok, házassági ügyiratok, pályázatok készítése; 8. Anyakönyvek; 9. Pénzügyvitel; 10. Az egyháztanács megszervezése.

Könyvészet:

ÁGOSTON Ferenc: Pasztorális I–II. (jegyzet). Gyulafehérvár 1993.

BOURGEOIS, Daniel: Az egyház pasztorációja. Szeged 1999.

TOMKA Ferenc: Lelkipásztori szentségtan. Budapest 2002.

TOMKA Ferenc: Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció.” Budapest 2006.

A Katekétika témái:

1. A hitoktatás folyamata; 2. A hitoktatás módszerei; 3. Az elsőáldozásra való felkészítés; 4. A serdülőkorúak katekézise és a bérálási felkészítés; 6. A Katekizmus beosztása.

Könyvészet:

A Katolikus Egyház Katekizmus. Budapest 1994.

A Katekézis Általános Direktóiuma. Budapest 1998.

MARTON József: *Katekétika. Kolozsvár 1998.*

A Katolikus Egyház Katekizmusának kompediuma, Budapest 2006.

II. Melléklet (referálások)

A hitoktatási referens jelentésének szempontjai

1. Az iskolai hitoktatás a jóváhagyott tantervet követi-e?
2. Milyen csoportban történik a plébániai hitoktatás? Kik vesznek részt az egyes csoportok óráin? Megfelel-e a csoportok beosztása?
3. Milyen hittananyagot tanulnak az egyes plébániai csoportok?
4. Van-e a hitoktatónak főegyházmegyei megbízása, tanmenete, haladási naplója, jelenléti íve és vannak-e lecketervei?
5. A gyerekeknek van-e hittanfüzetük? Mit tartalmaz?
6. Hogyan oldják meg a gyerekek énekoktatását (főleg a plébániai csoportokon belül)?
7. Hogyan foglalkoznak a ministránsokkal, felolvasókkal?
8. Milyen arányszámban járnak a gyerekek szentmisére?
9. Milyen arányszámban járnak az iskolai és a plébániai hittanórákra? Hiányzások okai?
10. A lelkipásztoroknak – hitoktatóknak milyen a kapcsolata a gyerekekkel, a fiatalokkal, s szülőkkel? Van-e családlátogatás?
11. Milyen rendszerességgel tart a szülőkkel megbeszéléseket?
12. Hogyan történik az elsőáldozási és bérálási előkészítés?
13. A felnőttek katekizálását hogyan próbálják megoldani?
14. Hány alkalommal és milyen témákról tart jegyesoktatást?

15. Hányszor van keresztelési oktatás? Milyen témákkal?
16. Van-e hittanterem? Milyen a felszerelése? Milyenek a hitoktatási segédeszközök?
17. Részletesebb beszámoló – módszertani kiértékelő – a megtartott órákról?
18. Egyéb, észrevételek és jellemzések...

Az igehirdetés

1. Hogyan szokott a prédikációra felkészülni (leírja-e)?
2. Szokott-e tartani a szentmise előtt rövid bevezetőt?
3. Az olvasmányok felolvasását, arra alkalmas lektorok végzik-e?
4. Megvan-e az olvasmányok utáni zsoltározás és Alleluja-éneklés gyakorlata?
5. Megvannak-e öt évre visszamenőleg a leírt prédikációi?
6. Az ellenőrzéskor elmondott homília milyen felépítésű volt?
7. A hirdetés: megfelelő helyen van-e? Mit tartalmaz? Van-e hirdető füzet?
8. A templom bejáratánál alkalmaz-e plakát-hirdetést és oktatást? Van-e egyházközségi értesítő? A miserend ki van-e függesztve?
9. Milyenek a keresztelés, esketés, temetés alkalmával elmondott beszédei?
10. Egyéb észrevételek...

Lelkipásztori – liturgikus ténykedés

1. A szentmise végzésének módja megfelel-e a liturgikus kívánalmaknak?
2. A szentségek kiszolgáltatása (főleg esketés) szentmise keretébe történik-e?
3. Hogyan nyújt lehetőséget a bűnbánat szentségének kiszolgáltatására? Mikor tart bűnbánati órákat?
4. Tart-e felnőtteknek hittanórát, bibliaórát?
5. Betegek, öregek látogatását hogyan szervezi meg? Elsőpénteki, hónap elsővasárnapi szentségimádásokat hogyan végzik?
6. Milyen ájtatosságokat végeznek (szombati, májusi, októberi, Jézus Szíve stb.)? Családi ájtatosságok léteznek-e?
7. Családlátogatást mikor és milyen gyakran végez?
8. Van-e a családokról nyilvántartás (kartoték)?
9. Van-e lelkipasztorációs terve? Eddig mit valósított meg belőle?
10. Az istentiszteletek rendje ki van-e függesztve? Hogyan tartja be?
11. Más észrevételek....

* * *

Kérjük az érintett Paptestvéreket, szíveskedjenek felvenni a kapcsolatot Hivatalunkkal, hogy a további szükséges lépéseket idejében meg tudjuk tenni. Az itt közzétett szabályzatot és a papi továbbképzést biztosító káplán-és plébánosi vizsgára vonatkozó rendet 2015. június 1-től elrendelem.

Nagyvárad, 2015. május 21.

†Böcskei László s.k.
megyéspüspök